

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594
ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ: 919113-949422

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ:

ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΕΚΘΕΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

(9-10-2016)

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ

Το περί δικαίου αίσθημα δεν είναι έμφυτο στον άνθρωπο, όπως υποστηρίζεται από ορισμένους ιδεαλιστές, αλλά διαμορφώνεται σταδιακά με την ιδεολογική επίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος, με τη γνώση και την παιδεία που αποκτά ο άνθρωπος, αλλά και ανάλογα με τον συναισθηματικό του κόσμο, τις αξίες, τα βιώματα και τα συμφέροντά του ως ατόμου ή κοινωνικής ομάδας. Γι' αυτό, ενώ οι άνθρωποι που ζουν στην ίδια κοινωνία **παρουσιάζουν** ομοιότητες ως προς την αντίληψή τους για το «δίκαιο», δε διαμορφώνουν μια **ταυτόσημη, ομοιογενή** ιδέα σχετικά με το δίκαιο, το ρόλο του ή την αναγκαιότητάς του.

Οι πρώτες αντιδράσεις του ανθρώπου στη ρύθμιση της συμπεριφοράς, της δικής του και των άλλων, είναι συναισθηματικής φύσεως και **πηγάζουν** από το ένστικτο της αυτοσυντήρησης. Ότι τον ευχαριστεί «πρέπει» να γίνεται και ό,τι τον δυσαρεστεί «δεν πρέπει» να γίνεται. Η αρχική αυτή αντίληψη περί του «δέοντος» σταδιακά, κάτω από την επίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος, μεταβάλλεται. Σχηματίζεται ένας λίγο ή πολύ σταθερός τρόπος συναισθηματικής αντίδρασης στις εξωτερικές ρυθμίσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς και των ανθρωπίνων σχέσεων.

Πιο εξελιγμένη, όμως, μορφή του «περί δικαίου» αισθήματος αποτελεί η «περί του δικαίου» συνείδηση του ανθρώπου. Αυτή είναι ανώτερη από τις άλλες, γιατί περιέχει και τη γνώση καθώς και την επίγνωση σχετικά με το ρόλο του δικαίου στην κοινωνία. Έτσι ο άνθρωπος δεν αντιδρά πλέον αυθόρμητα ή γενικώς συναισθηματικά στις ρυθμίσεις που επιβάλλει το δίκαιο, αλλά με βάση τη γνώση που έχει αποκομίσει, την ωριμότητά του, το αξιακό του σύστημα κ.λπ.

Όμως, παρά το κοινό υπόβαθρο που υπάρχει στην αντίληψη των ανθρώπων για το «δίκαιο», θα ήταν υπεραπλουστευμένο να υποστηρίξει κανείς ότι οι άνθρωποι που ζουν στην ίδια κοινωνία έχουν μια κοινή «περί

δικαίου» συνείδηση. Από τη μια αυτό **κρίνεται** αφελές, γιατί υπεραπλουστεύει τον τρόπο με τον οποίο σχηματίζεται η ανθρώπινη συνείδηση «περί δικαίου», από την άλλη κρίνεται και υποκριτικό, γιατί αγνοεί τις κοινωνικές αντιθέσεις, οι οποίες και διαφοροποιούν τη στάση των ανθρώπων απέναντι στο «δέον».

Όπως πολλές φορές προβάλλεται η «κοινή» συνείδηση σχετικά με το δίκαιο για να δικαιολογηθούν ορισμένες ρυθμίσεις του δικαίου και να γίνουν ευκολότερα αποδεκτές, έτσι συχνά προβάλλεται και η αναγκαιότητα του δικαίου. Εμφανίζεται λοιπόν το δίκαιο ως αναγκαίο, γιατί χωρίς αυτό η κοινωνία θα μετατραπεί σε ζούγκλα. Η ανθρώπινη κοινωνία όμως δε θα γίνει ζούγκλα αν απλώς λείπει το δίκαιο, αλλά επειδή εξελίχθηκε μέσα από την ιστορική της διαδρομή σε ζούγκλα, έτσι ώστε να παρουσιάζεται απαραίτητο το δίκαιο για τη σωτηρία της. Αν, επομένως, εκλείψουν στο μέλλον οι συνθήκες που γέννησαν ιστορικά το κοινωνικό φαινόμενο του δικαίου, τότε το δίκαιο ως ρυθμισμένη βία μέσα στην κοινωνία ίσως να μην είναι καθόλου απαραίτητο.

Αυτός ο τρόπος σύλληψης του θέματος για την «περί δικαίου» συνείδηση και την αναγκαιότητα του δικαίου απομακρύνει το μεταφυσικό πέπλο που σκεπάζει το δίκαιο και φωτίζει την αλήθεια σχετικά με το κοινωνικό αυτό φαινόμενο.

Διασκευασμένο άρθρο του Ι.Ε Μανωλεδάκη
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του παραπάνω κειμένου σε 100 - 120 λέξεις.

(Μονάδες 25)

B1. Να σημειώσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Το περί δικαίου αίσθημα είναι έμφυτο στον άνθρωπο και δε διαμορφώνεται σταδιακά με την ιδεολογική επίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος.
2. Το «περί δικαίου» αίσθημα είναι ανώτερο από τα άλλα.
3. Ο άνθρωπος αντιδρά πλέον αυθόρμητα στις ρυθμίσεις που επιβάλλει το δίκαιο.
4. Οι άνθρωποι που ζουν στην ίδια κοινωνία έχουν μια κοινή «περί δικαίου» συνείδηση.
5. Το δίκαιο είναι αναγκαίο, γιατί χωρίς αυτό η κοινωνία θα μετατραπεί σε ζούγκλα.

(Μονάδες 10)

B2. Να βρείτε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου του κειμένου.

(Μονάδες 6)

B3. Να βρείτε τον τρόπο και τα μέσα πειθούς της τρίτης παραγράφου.

(Μονάδες 5)

B4. ενώ, γιατί, λοιπόν, επομένως: Ποια νοηματική σχέση εκφράζει η χρήση καθεμιάς από τις παραπάνω λέξεις;

(Μονάδες 4)

B5. α) Να γράψετε συνώνυμα των λέξεων: παρουσιάζουν, ομοιογενή, πηγάζουν, περιέχει, κρίνεται.

β) Να βρείτε την ετυμολογία των λέξεων: ταυτόσημη, αντίληψη, σχέσεων, αποδεκτές, καθόλου.

(Μονάδες 10)

Γ. Ο φιλόσοφος Ετιέν Μπαλιμπάρ σε άρθρο του θυμίζει τα λόγια της Αντιγόνης στον Κρέοντα: «Τα κηρύγματά σου δεν έχουν τόση δύναμη που να μπορούν να καταργήσουν τους άγραφους, αλάθητους νόμους των αθανάτων...» και συνεχίζει: «Κάθε εξουσία είναι νόμιμη, όταν δεν έρχεται σε σύγκρουση προς ορισμένους ανώτερους ακόμα και από το κράτος Θεσμούς της ανθρωπότητας: το σεβασμό των νεκρών και των ζωντανών, τη φιλοξενία, το απαραβίαστο της ανθρωπίνης ύπαρξης, το απαράγραπτο της αλήθειας ...».

Με βάση τους προβληματισμούς που γεννούν οι πιο πάνω απόψεις, να γράψετε ένα άρθρο (500-600 λέξεων) για τη σχολική σας εφημερίδα, αναφερόμενοι στους λόγους για τους οποίους οι πολίτες δυσανασχετούν και εναντιώνονται στους νόμους, καθώς και στην αναγκαιότητα που υπαγορεύει την ύπαρξη δίκαιων νόμων στις εκάστοτε κοινωνίες.

Ευχόμαστε Επιτυχία!